



Институт за јавно здравље Србије
“Др Милан Јовановић Батут”



Показатељи квалитета примарне здравствене заштите који се прате у Европи и свету: критички осврт и предлог нових

Весна Бјеговић-Микановић

Тема

- Нови трендови у праћењу и унапређењу квалитета здравствене заштите у Европи и свету и прилагођавање нашим условима.

- Концепт квалитета у примарној здравственој заштити
- Пројекат индикатора квалитета здравствене заштите (*OECD*)
 - Промоција здравља, превенција и примарна здравствена заштита
- Пример повезивања индикатора квалитета са исходима здравствене заштите и трошковима

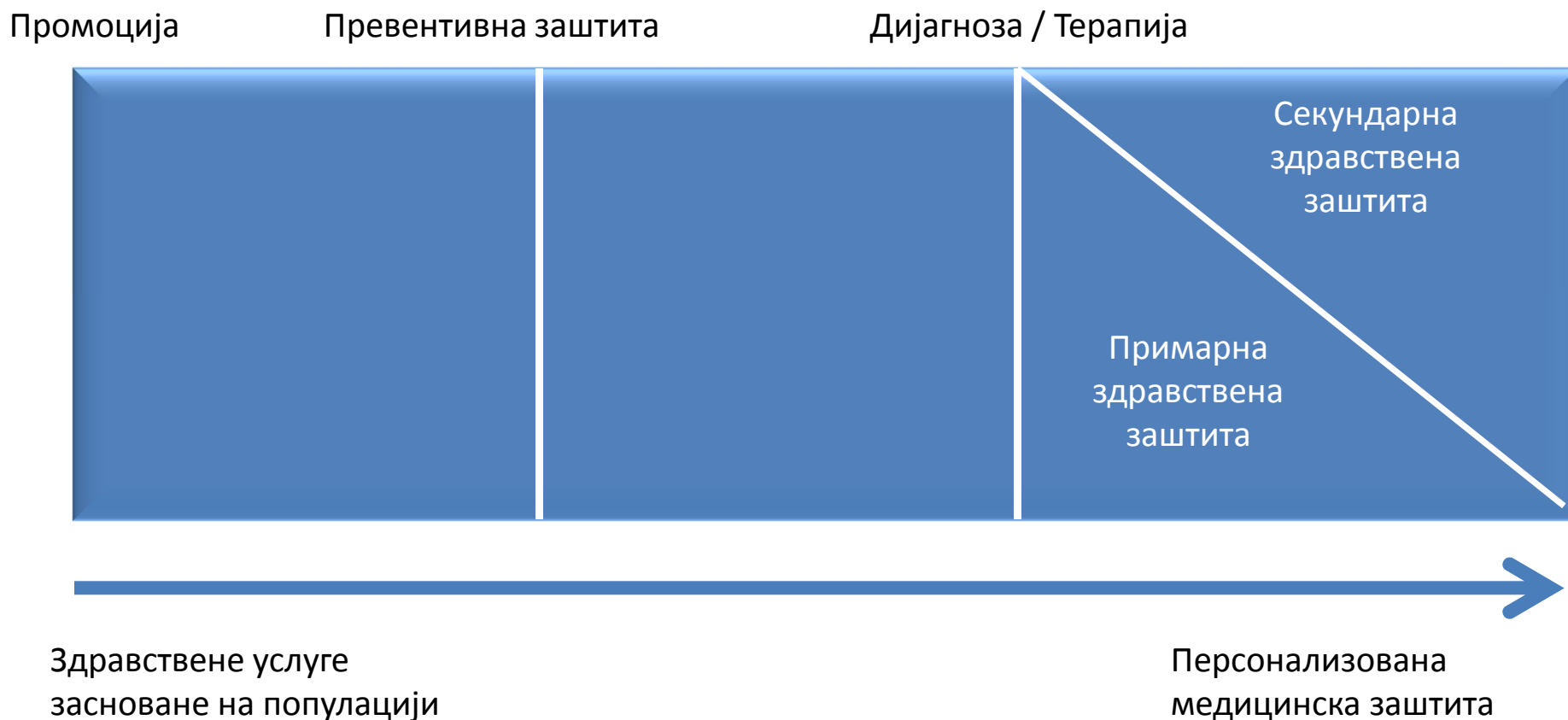
Трендови

- Растући значај примарне здравствене заштите.
- Развијање функција које обезбеђује унапређење здравља, превенцију, конзистентну и континуирану здравствену заштиту у случају болести.
- Усмереност на корисника / пацијента и пружање подршке у одлучивању о здрављу и прихватању услуга у случају потребе.
- Смањивање потребе за упућивањем на више нивое заштите повећањем.
- **Постизање високог квалитета примарне здравствене заштите је кључни приоритет.**
- Комплементарност у праћењу квалитета примарне здравствене заштите видећих организација (*OECD*, Светска здравствена организација, Статистичка канцеларија Европске комисије – *ECHI* база).

Концепт квалитета у примарној здравственој заштити

- Структура, процес, исход
- Домени квалитета: ефективност, одговор на легитимна очекивања...
- Квалитет пружених услуга насупрот квалитета система
- Здравствена заштита помаже да појединци и популације очувају и унапреде здравље
- Квалитет се заснива доказима
- Квалитет се повезује са исходима који почивају на пруженим здравственим услугама

Концептуални модел континуитета у промоцији здравља, превенцији и примарној здравственој заштити



Извор: Marsall M. et al. OECD Health Care Quality Project. The expert panel on primary care prevention and health promotion. International Journal on Quality in Health Care 2006< 21-25.

Основа за избор индикатора квалитета у примарној здравственој заштити

- 1. Промоција здравља:** Стратегије засноване на популацији, усмерене на факторе ризика за настајање поремећаја здравља, већином оних путем напора за промену здравственог понашања.
- 2. Превентивна заштита:** Систематично и организовано пружање здравствених услуга заснованих на популацији (вакцинација, скрининг и пренатална заштита).
- 3. Примарна клиничка заштита:** подскуп дијагностичких и терапијских услуга у пружању клиничке примарне заштите

27 индикатора !

1. Промоција здравља

1. Преваленција гојазности
2. Физичка активност
3. Стопа пушења
4. Преваленција дијабетеса
5. Преваленција гонореје / инфекције хламидијом
6. Стопа абортуса

2. Превентивна заштита

1. Пренатални скрининг (крвна група и антитела)
2. Скрининг за ХИВ у пренаталној заштити
3. Скрининг за бактериурију у пренаталној заштити
4. Стања која се превенирају имунизацијом
5. Ниска телесна тежина на рођењу
6. Имунизација адолесцената
7. Скрининг за анемију код трудница
8. Скрининг за цервикалну гонореје код трудница
9. Скрининг за хепатитис Б код трудница
10. Документација о скринингу за хепатитис Б у време порођаја
11. Имунизација за хепатитис Б код високо ризичних група
12. Вакцинација против грипа код високо ризичних група
13. Пнеумококна вакцинација код високо ризичних група

3. Дијагноза и терапија: примарна заштита

1. Стопа упућивања на више нивое услед конгестивне срчане инсуфицијенције
2. Прва посета у првом триместру трудноће
3. Одвикавање од пушења код астматичара
4. Мерење крвног притиска
5. Контрола крвног притиска код особа са хипертензијом
6. Иницијално лабораторијско испитивање код сумње на хипертензију
7. Упућивање на хоспитализацију за стања која се не могу амбулантно збрињавати.

Развијени специфични индикатори- области:

1. Кардиолошка здравствена заштита
2. Дијабетолошка заштита
3. Промоција и превенција

Пример дијабетолошке заштите:

1. Процес дијабетолошке заштите
2. Проксимални исходи
3. Дистални исходи

World Health Organization
Global Health Observatory Data Repository

Themes Data repository Countries Metadata

Search Advanced search

World Health Statistics
Environmental health
Epidemic prone diseases
Global Information System on Alcohol and Health
Health Equity Monitor
Health systems
Health-related Millennium Development Goals
HIV/AIDS and other STIs
Immunization
Injuries and violence
Malaria

Health System Response and Capacity: Management of NCDs by country

Show filters

Download this data as
CSV (codes only) | CSV (text only) | CSV (text and codes) | CSV (XMart) | Excel (SpreadsheetML) | HTML (flat table) | GHO XML

Details: off

Country	Year
---------	------

Availability and stage of implementation of guidelines/protocols /standards for the management of diabetes

Availability and stage of implementation of guidelines/protocols /standards for the management of raised blood pressure / hypertension

IDF DIABETES ATLAS
Fifth edition

Home What We do Epidemiology and Prevention Diabetes Atlas Additional resources

DETAILED DATA AND INTERACTIVE MAP

All the data presented in the Diabetes Atlas are presented in a new interactive map that makes it possible to select and print reports for your own needs. The map can be found at this link: [Interactive Map](#)

We also provide detailed data tables which are available in the Appendices of the printed version of the Diabetes Atlas, but also including data for 2030. There is also a powerpoint presentation with highlights from this edition and explanatory notes.

International Diabetes Federation

IDF Diabetes Atlas 5th Edition UPDATE: Country Details Table

Country/Territory	Region	Number of people with diabetes (20-79) in 1000s		Number of people with diabetes (20-79) in 1000s, by setting		Number of people with diabetes (20-79) in 1000s, by setting and sex		Number of people with undiagnosed diabetes (20-79) in 1000s	
		Men	Women	in 1000s, Rural	in 1000s, Urban	in 1000s	in 1000s	in 1000s	in 1000s
1 Afghanistan	MENA	443.35	405.74	803.15	245.94	261.27	412.33	175.49	424.55
2 Albania	EUR	31.90	33.56	28.01	39.45	10.53	26.64	28.29	23.48
3 Algeria	MENA	785.75	838.55	343.97	1,360.32	646.82	1661.13	796.54	894.15
4 Andorra	EUR	2.75	2.56	0.55	4.30	0.22	1.83	1.83	2.88
5 Angola	AFR	92.46	100.15	47.89	144.73	38.41	116.23	37.78	154.03
6 Anguilla	NAC	0.53	0.68	-	1.21	0.20	0.56	0.45	0.39
7 Antigua and Barbuda	NAC	3.19	4.03	5.26	2.16	0.94	3.57	2.91	2.06
8 Argentina	SACA	737.48	852.72	96.30	1,475.90	125.64	796.93	647.63	722.29

Развијени специфични индикатори- области:

1. Процес дијабетолошке заштите:

- годишње тестирање *HbA1c*
- годишње тестирање холестерола
- годишњи скрининг за нефропатију (микроалбуминурија или преглед специјалисте)
- годишње испитивање очног дна
- годишњи преглед стопала
- годишње документовање пушачког статуса

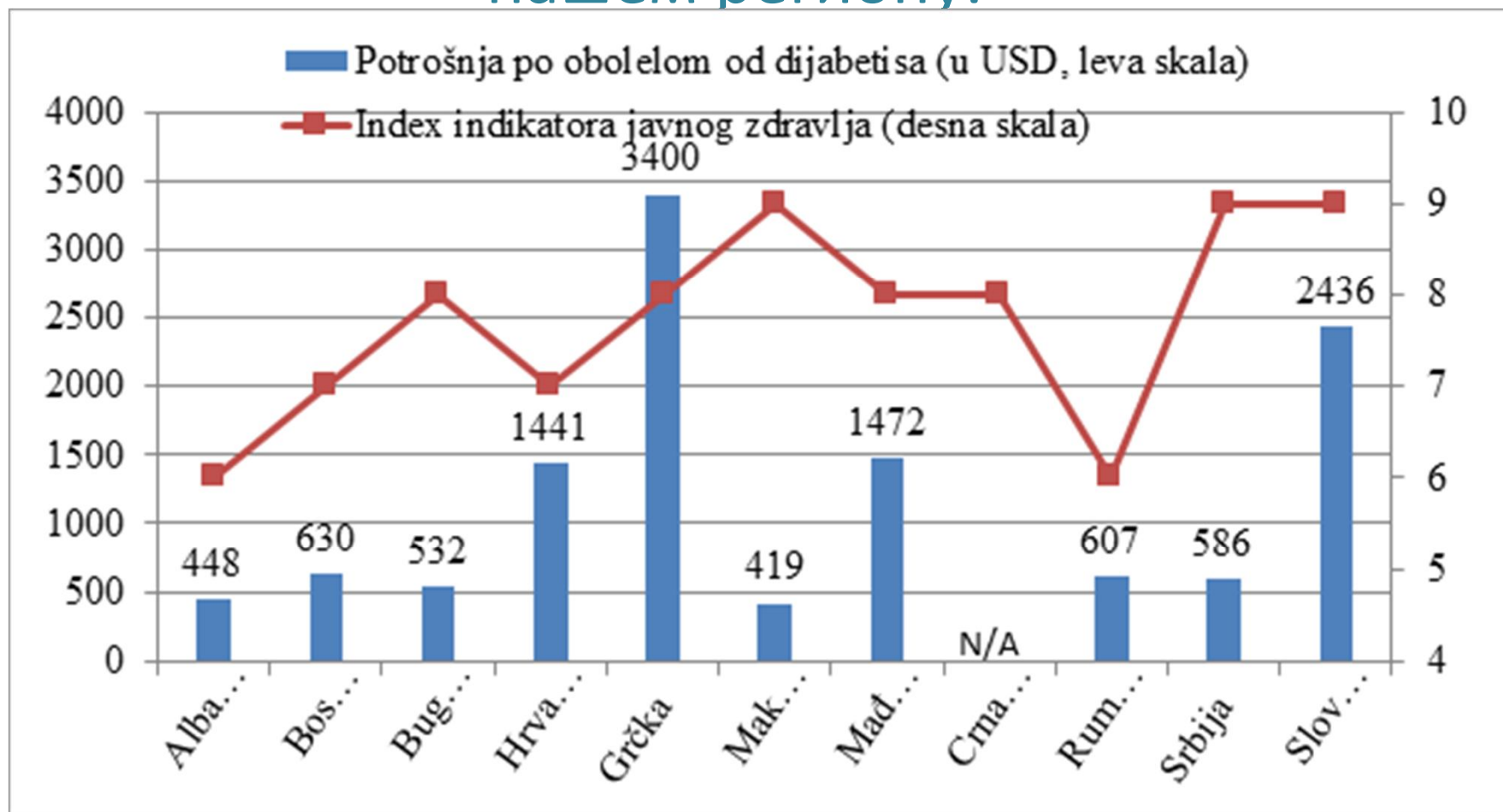
2. Проксимални исходи:

- контрола *HbA1c* ($\geq 9,0\%$)
- контрола холестерола (≤ 130 mg/dl)
- контрола крвног притиска (140/90 mmHg)

3. Дистални исходи:

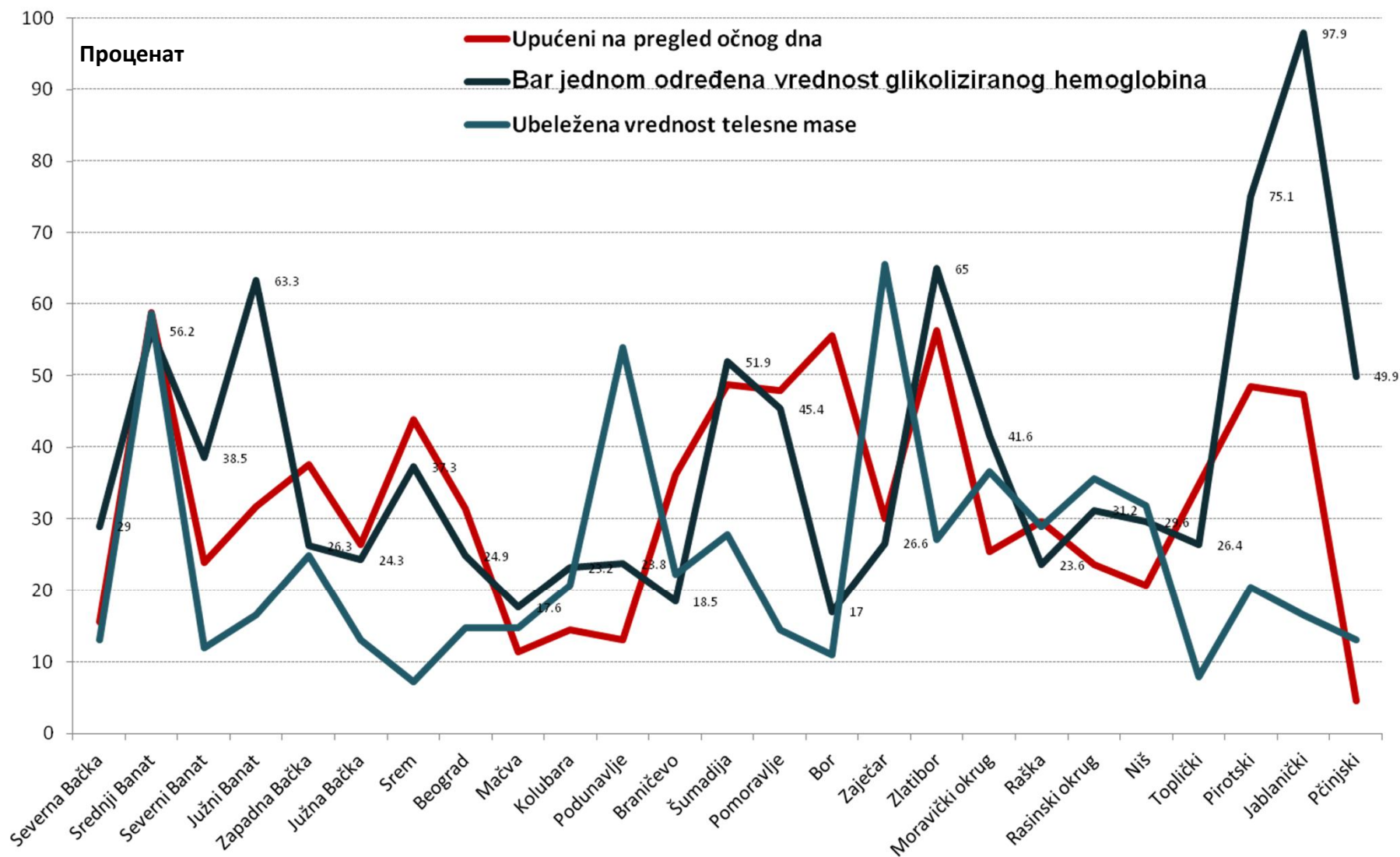
- стопа ампутације доњих екстремитета
- оболења бубрега код особа са дијабетесом
- кардиоваскуларни морталитет код пацијената са дијабетесом

Пример ефекта дијабетолошке заштите у нашем региону:



Ради сагледавања економске исплативости изведених мера у дијабетолошкој заштити у графикону су компарирани трошкови дијабетолошке заштите и изведене / постојеће мере здравственог система.

Регионалне варијације у квалитету дијабетолошке заштите



Извор: Институт за јавно здравље Србије „др Милан Јовановић Батут“. Извештај о унапређењу квалитета рада у здравственим установама Републике Србије. Београд ИЗЈС 2013.

Пројекат индикатора квалитета здравствене заштите (OECD)

- Мандат за развијање индикатора квалитета здравствене заштите - Министарска конференција 2010. године (пројекат инициран 2002. године) .
- Редовно извештавање о квалитету од 2011. године.
- Анализирање и компарирање политика квалитета у земљама чланицама уз предлоге за оснаживање инфраструктуре здравственог информационог система.
- Редовни састанци експерата два пута годишње обезбеђују предлоге за унапређење индикатора неопходних за компарацију и за стално унапређење квалитета.



Кључне области за даљи развој индикатора у примарној здравственој заштити

- Примарна здравствена заштита: промоција здравља, превенција и примарна заштита / услуге (смањивање упућивања у болницу код хроничних стања)
- Заштита у области малигних блести: преживљавање, морталитет и стопе скрининга
- Заштита менталног здравља: смањивање поновних пријема у болницу
- Безбедност пацијента
- Искуство пацијента
- Инфективне болести (стопе имунизације)

Препоручени нови индикатори 2012/2013

- Праћење прописивања лекова у примарној здравственој заштити:
 - антибиотика
 - терапија дијабетеса у примарној здравственој заштити
 - седативи/ анксиолитици са старе особе
- Безбедност пацијента:
 - постоперативне хеморагије или хематоми
 - постоперативне компликације у зарастању рана
 - случајно повређивање деце
- Ментално здравље:
 - превремено умирање пацијената са дијагностикованим тешким менталним поремећајима
 - стопа самоубистава код људи у контакту са службама заштите менталног здравља

Земље које имају националне извештаје према истој методологији



ISBN: 9789264173347
166 pages, 9 tables, 47 graphs
Released 21 March 2012

Korea

- [Assessment and recommendations](#)
- [Press release](#)
- [Full report](#)



ISBN: 9789264029941
170 pages, 11 tables, 34 graphs
Released 26 November 2012

Israel

- [Assessment and recommendations](#)
- [Press release](#)
- [Full report](#)



ISBN: 9789264191136
183 pages, 6 tables, 31 graphs
Released 30 April 2013

Denmark

- [Assessment and recommendations](#) (16 April 2013)
- [Press release](#) (16 April 2013)
- [Full report](#) (30 April 2013)

Извор: <http://www.oecd.org/els/health-systems/newoecdseriesonhealthcarequalityreviews.htm>



Sweden (last quarter 2013)



Czech Republic (first quarter 2014)



Norway (first quarter 2014)



Turkey (first quarter 2014)



Australia (second quarter 2014)

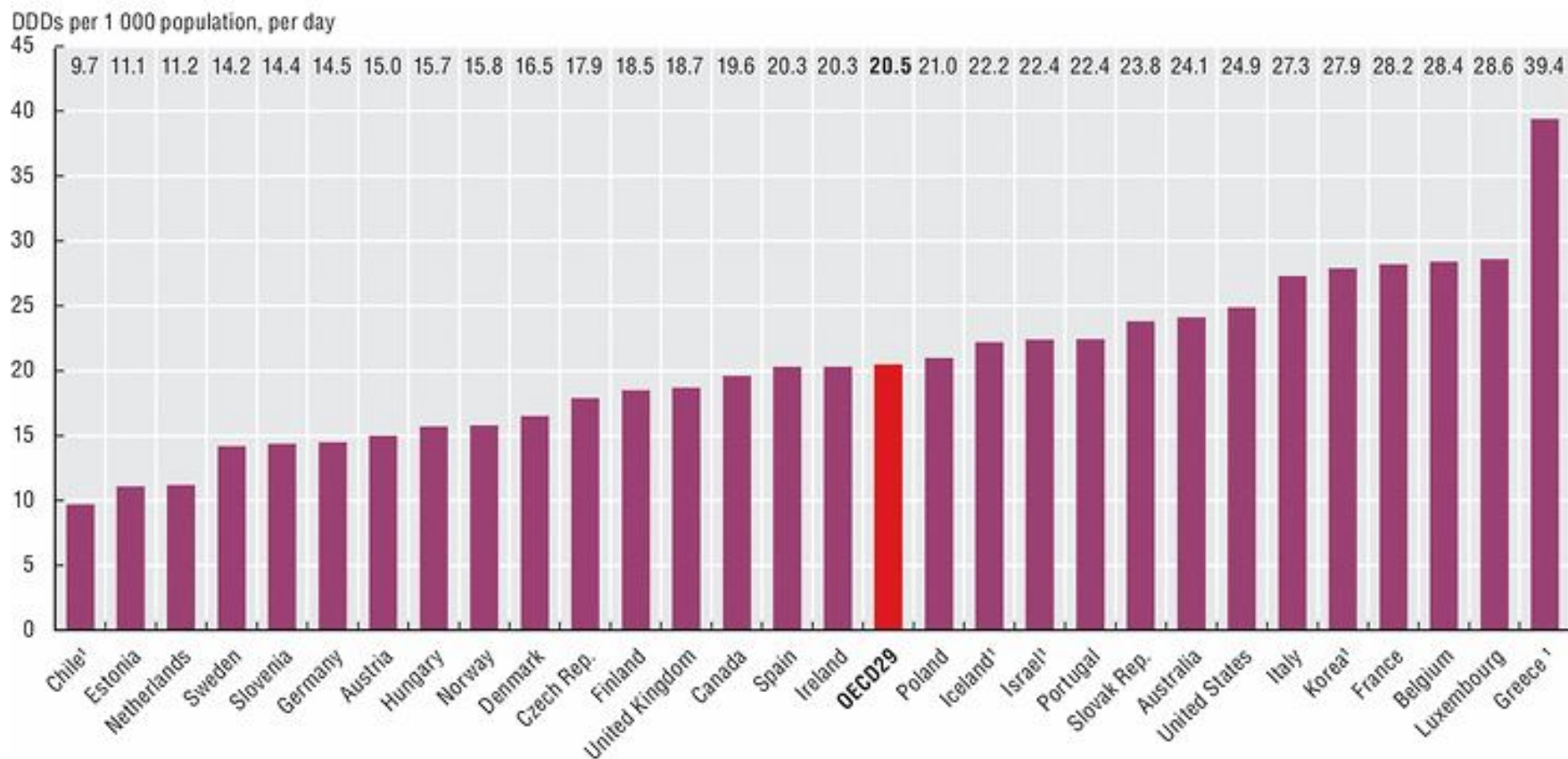


Italy (second quarter 2014)



Japan (third quarter 2014)

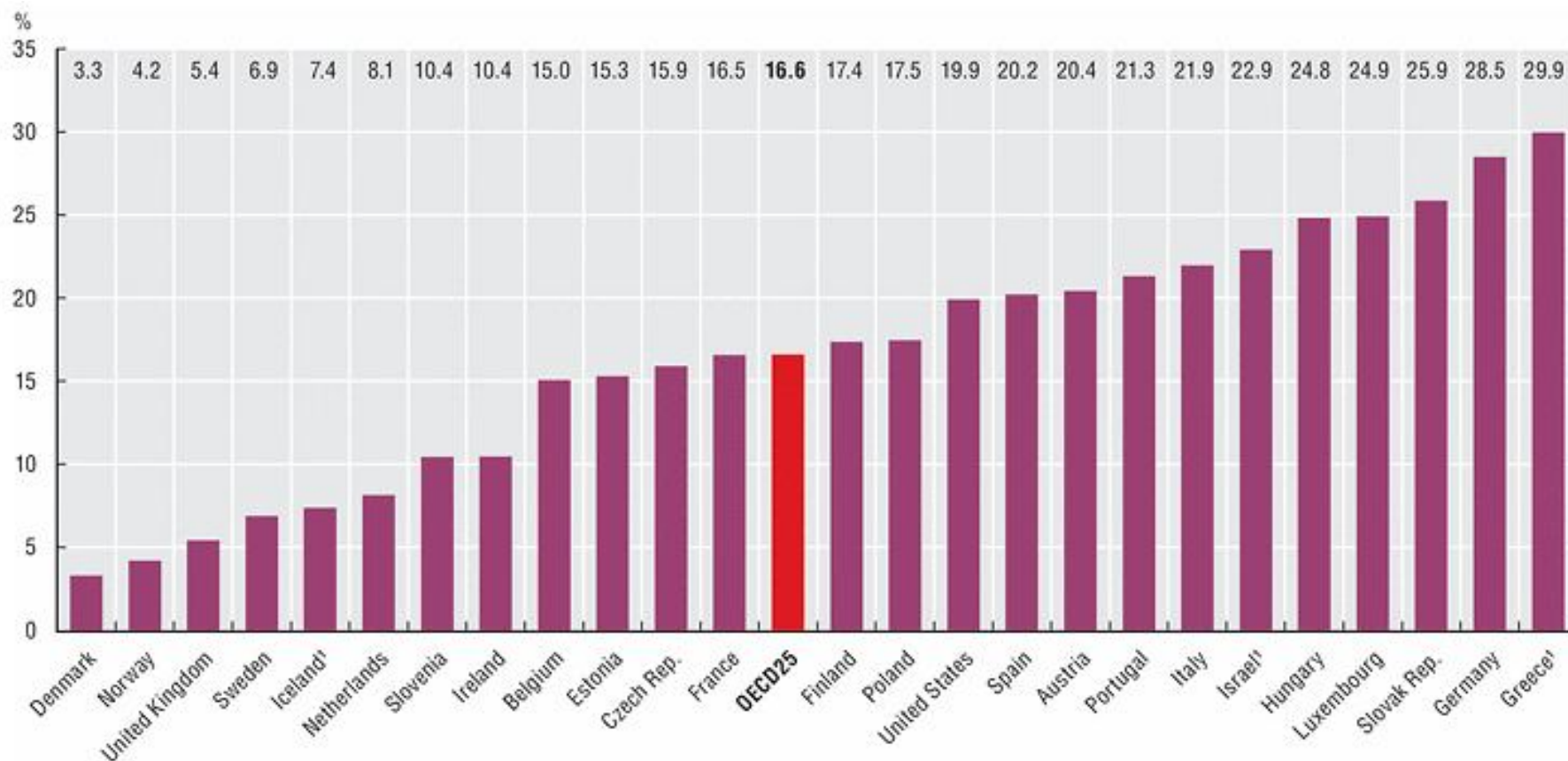
Пример: Прописивање антибиотика у примарној здравственој заштити



Data refer to all sectors (not only primary care).

Source: OECD Health Statistics 2013, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en>, IMS for United States.

Пример: Пропорција прописаних цефалоспорина у односу на укупне антибиотике

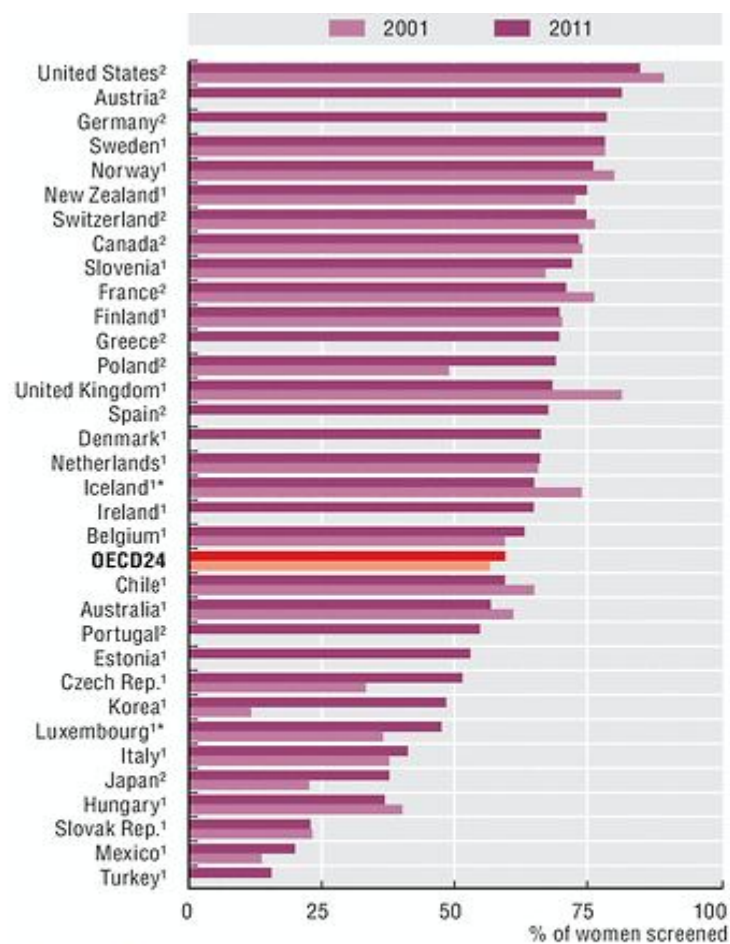


Data refer to all sectors (not only primary care).

Source: European Centre for Disease Prevention and Control 2013 and IMS for United States.

Пример: Скрининг за цервикалне карцином (жене: 20 – 69)

целокупна популација
жена у животној доби
од 20 до 69 година !

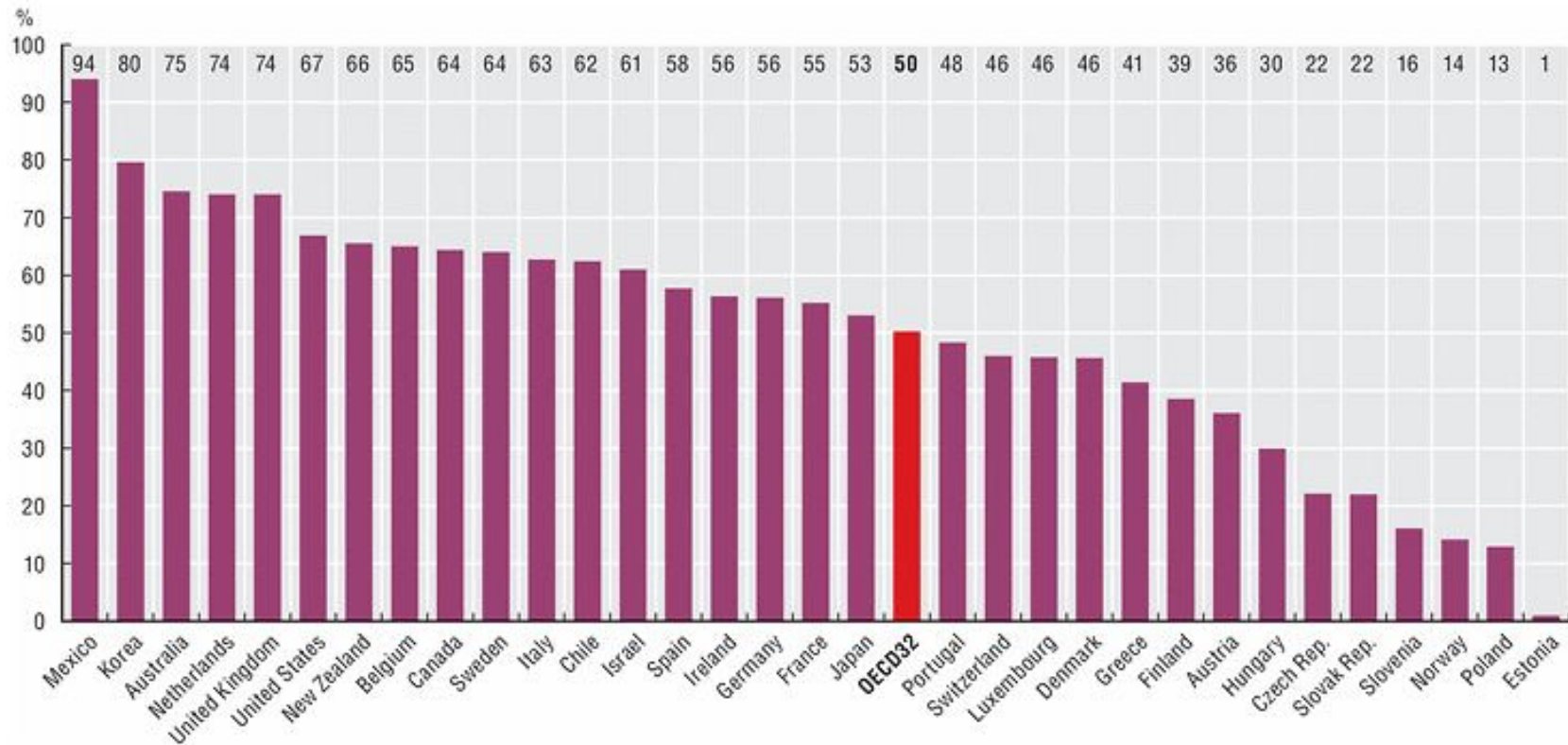


Programme.

Survey.

* Three-year average.

Пример: Обухват вакцинацијом против грипа особа старијих од 65 година



Source: OECD Health Statistics 2013, <http://dx.doi.org/10.1787/health-data-en>.

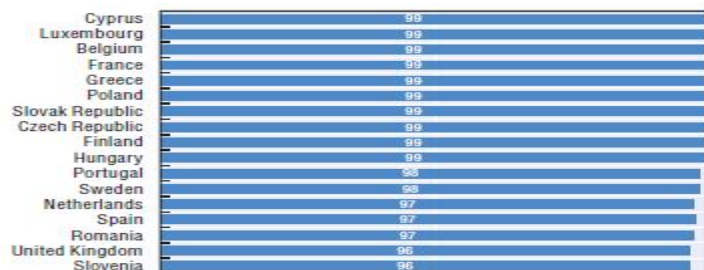
целокупна популација старијих од 65 година !

Да ли постоји преглед индикатора за Србију ?

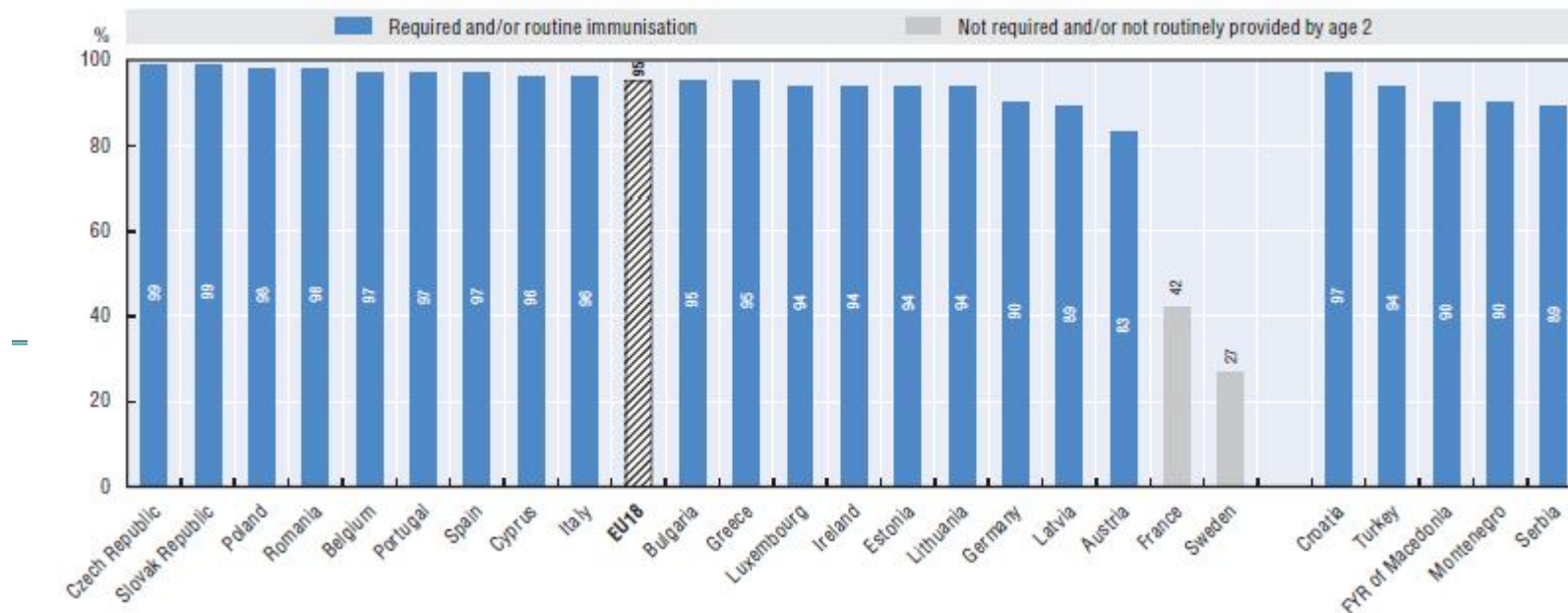
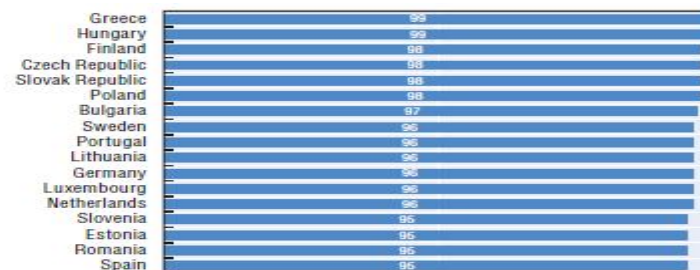


Пример: Обухват вакцинацијом деце узраста до 1 године

против дифтерије, тетануса и пертусиса



против малих богиња



Note: OECD average only includes countries with required or routine immunisation.

против хепатитиса Б



Аналитички пројекти 2012/2013

- Које су карактеристике примарне здравствене заштите повезане са бољим исходима по здравље?
- Да ли се разлике између земаља у учинку у области здравствене заштите за особе са малигним болестима могу објаснити различитим здравственим политикама?
- Да ли се разлике између земаља у контроли кардиоваскуларних болести и дијабетеса могу објаснити различитим здравственим политикама?



Наша земља

Основа за избор показатеља у Републици Србији

- Показатељи у примарној здравственој заштити у земљама Европе (нарочито из пројекта квалитета здравствене заштите *OECD*),
- Национални водичи за одређена стања у примарној здравственој заштити,
- Национални програми за скрининге и хроничне болести
- Важећи прописи из области здравствене заштите у Републици Србији.

PRAVILNIK
O POKAZATELJIMA KVALITETA ZDRAVSTVENE
ZAŠTITE

("Sl. glasnik RS", br. 49/2010)

У домовима здравља квалитет здравствене заштите процењује се на основу:

- показатеља који се прате за здравствену делатност коју обављају избрани лекари
- показатеља који прате стоматолошку здравствену заштиту
- показатеља патронажне службе дома здравља
- показатеља здравствене заштите радника
- показатеља службе за хитну медицинску помоћ
- показатеља специјалистичко-консултативне службе
- заједничких показатеља квалитета

Укупно: 69

Методолошко упутство за поступак извештавања здравствених установа о показатељима квалитета здравствене заштите

Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, 2011



Предлог базичних индикатора у 2012.
укупно: **26**

Постојећи инструменти - упитници

Упитник о задовољству корисника радом опште службе медицине, педијатрије или гинекологије

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА
Републике Србије

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ СРБИЈЕ
„Др Милан Јовановић Бату“

ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА:
СЛУЖБА: 1. Општа медицина 2. Педијатрија 3. Гинекологија

РЕДНИ БРОЈ УПИТНИКА:

УПИТНИК О ЗАДОВОЉСТВУ КОРИСНИКА РАДОМ СЛУЖБЕ ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ,
ПЕДИЈАТРИЈЕ ИЛИ ГИНЕКОЛОГИЈЕ

Поздравим,
Дуžавно Вас молимо да у току посете здравственој установи одговорите на питања која се односе на начин изабраног лекара и друге особине у овој служби. Ваши искрени одговори ће нам помоћи да саслушамо ваше потребе и да унапредимо здравствено заштиту.
Учешће у анкети је добровољно и анонимно.
Молимо Вас да заштитите своје податке и не дајете своје податке (уопштено, лично, идентификационо).

Напомена: У служби за здравствено заштиту деча и омолоде (педијатрија) упитник попуњавајте искључиво особе која је довела дете на преглед (родитељи/старатељи/други пратилци).
Лични подаци (име, године, образовње) се односе на припадника, а остала питања на здравствено заштиту пружајте депуту.

1. Пол:
Мушки 1
Женски 2

2. Године старости (унаксле у кућу):

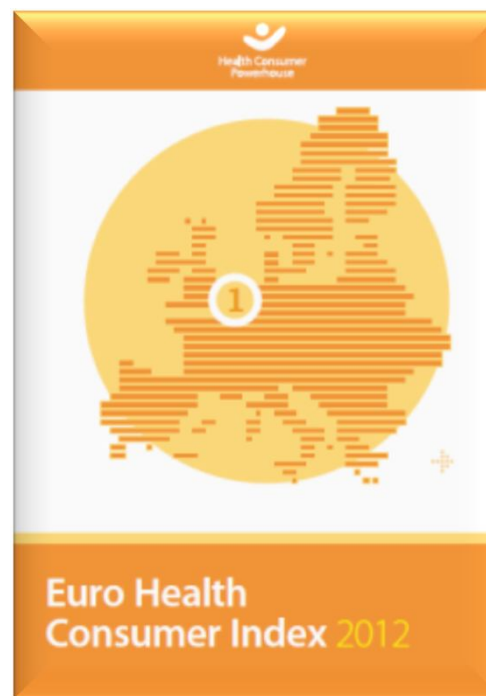
3. Завршена школа:
завршена основна 1
основна школа 2
средња школа 3
виша и висока школа 4

4. Материјално стање нашег домаћинства:
лоша 1
лоше 2
средње 3
добро 4
веома добро 5

5. Како сте изабрали свог лекара?
Ја сам изабрао/ла свог лекара 1
Нико у мојој породици је изабрао мог лекара уместо мене 2
Нисам га бирао/ла, дошао ми је 3
Нисам изабрао/ла лекара 4
Не одам се 5

6. Да ли сте упознати на које начини можете да промените свог лекара ако то желите?
Да, могу да га променим када год тоћу 1
Да, могу да га променим само једном годишње 2
Могуће да наје могуће да променим свог лекара 3
Не знам 4

Упитник заснован на истраживању корисника за потребе индекса којим се пореде земље Европе (*Euro Health Consumer Index*)



Изазови...

- Смањивање регионалних варијација
- Повезивање са извршењем (учинком, перформансом)
- Унапређење извештавања
- Развој златних стандарда за поједине показатеље
- Контрола компоненти формуле за плаћање лекара
- Колегијална провера и помоћ у сталном унапређењу квалитета

Препоручене адресе

- *Agency for Healthcare Research and Quality – AHRQ:* www.ahrq.gov
- *The International Society for Quality in Health Care (ISQua):*
www.isqua.org
- *OECD. Health Promotion, Prevention and Primary Health Care.*
<http://www.oecd.org/els/healthpoliciesanddata/hcqihealthpromotionpreventionandprimarycare.htm>
- *WHO Patient Safety:* www.int/patientsafety/en
- Министарство здравља Републике Србије: www.zdravlje.gov.rs
- Агенција за акредитацију здравствених установа Србије:
www.azus.gov.rs



Институт за јавно здравље Србије
“Др Милан Јовановић Батут”



Рад у групи:

Шта је реално за праћење у Србији?

Избор нових показатеља квалитета